

Interview. AKIVA ELДАР, COLUMNIST „HAARETZ“ EN AUTEUR VAN BOEK OVER NEDERZETTINGEN

Israël hielp zijn fundamentalisten

Israël moet niet focussen op Hamas maar beginnen onderhandelen met president Mahmoud Abbas, zegt Akiva Eldar. „Als we wachten tot Hamas verandert, krijgen we Al-Qaeda.“

Van onze redacteur
Bart Beirlant

BRUSSEL.

Wat zijn uw twee belangrijkste conclusies uit uw boek over de joodse nederzettingen?

De eerste is dat al bijna 40 jaar een minderheid van Israëlische fundamentalisten in staat is om de Israëlische staat en het establishment een beleid te laten voeren dat ingaat tegen hun belangen. In haar boek 'De mars der dwaasheid' heeft Barbara Tuchman het over leiders die beslissingen nemen tegen de belangen van hun land in. De geschiedenis zal dit nederzettingenbeleid beschouwen als de 'Israëlische mars der dwaasheid'. Het idee was dat we de bezette gebieden zouden teruggeven zodra de Arabieren bereid waren vrede te sluiten: als pasmunt. Maar pasmunt moet beschikbaar zijn, elke minuut: zodra je een telefoontje krijgt van de Arabieren, moet het in je zak zitten. Wanneer je er nederzettingen begint op te bouwen, verklein je je vrijheid om te manoeuvreren.

De tweede conclusie is dat de Israëlische democratie nog altijd fragiel is. Ze beschikt niet over de 'checks and balances' om de schade van zo'n soort beweging te minimaliseren of te stoppen. Zelfs het hoogrechtshof, zelfs het leger, zelfs Israëlisch Links, het hele establishment was te zwak of zich niet bewust van de schade. Israël hielp zijn fundamentalisten.

Wie zijn de kolonisten?

Je moet een duidelijk onderscheid maken tussen die mensen die er gingen wonen omdat ze goedkoop huizen konden kopen en minder inkomstenbelasting moesten betalen – om opportunistische redenen. Het zal relatief makkelijk zijn om hen te doen verhuizen. Ik heb het over de harde kern van de fundamentalisten, die een minderheid vormen van 50.000 tot 60.000 op de 250.000. Zij geloven dat ze een missie van God hebben. Ze delen dezelfde ideologie als Hamas.

Maar waarom stapte Ariel Sharon, een van de grote architecten van de nederzettingenpolitiek, mee in die religieuze waan?

Sharon was totaal agnost en seculier. In 1977, na de vorming door Begin van de eerste Likoeed-regering, werd hij voorzitter van het nederzettingencomité en zei hij dat hij 2 miljoen mensen naar de bezette gebieden zou overbrengen.

Hij handelde uit demografi-

Een harde kern van bewoners gelooft dat ze in de nederzettingen een missie van God volbrengt. © epa

sche overwegingen?

Uit demografische en veiligheidsoverwegingen. Hij geloofde dat Jordanië Palestina was en dat de Palestijnen uiteindelijk de rivier (de Jordaan, nvdv) zouden oversteken. Met 2 miljoen joden (op de Westoever, nvdv) zou het geen rol meer spelen of er 100.000 of 200.000 Palestijnen zouden komen. Hij besepte niet dat zij met 2 miljoen zouden zijn en wij met 200.000. Dat was zijn grote fout.

Sommige analisten zeggen dat de overwinning in 1967 en het nederzettingenbeleid het democratisch karakter van Israël in het gedrang hebben gebracht.

Tot op zekere hoogte wel. Maar de terugtrekking uit Gaza heeft aangetoond dat de Israëlische democratie nederzettingen kan opgeven als ze zich realiseert dat de nederzettingen een last zijn in plaats van een troef. Het excuus dat regeringen altijd gebruikten – dat de ontruiming van nederzettingen een burgeroorlog zou ontketenen – was bluf.

Waarom zijn de nederzettingen op de Westoever vandaag nog zo belangrijk voor Israël? Het veiligheidsaspect speelt geen rol meer, ze werken eerder de onveiligheid in de hand.

Ze zijn helemaal niet belangrijk. Maar weet je hoeveel het zal kosten om 70.000 kolonis-

ten te evacueren die niet in de grote nederzettingenblokken wonen (zoals toekomstig premier Ehud Olmert van plan is, nvdv)? Ongeveer 50 miljard dollar. In een keer op te hoesten! Waar vind je 50 miljard dollar, vooral als je het unilateraal doet – wat betekent dat de VS dit niet zullen steunen. De VS zullen ons steunen als dit de prijs voor vrede is, maar niet de prijs voor een terugtrekking.

De grote verandering die de jongste twee à drie jaar heeft plaatsgevonden, met Sharon, is dat een meerderheid van de Israël's de nederzettingen nu ziet als een pijnpunt. Zolang die boodschap uit het kamp van Links kwam, werd dit niet aanvaard door de publieke opinie. Toen die boodschap van Sharon kwam, wel. Maar het zal misschien nog eens 50 jaar duren voor het besef doordringt dat we alle kolonisten moeten terughalen, allemaal, of de Palestijnen compensaties moeten geven.

Laten we dromen: stel dat je morgen in Israël een leider hebt die zegt: 'Het is genoeg geweest, we trekken ons terug uit 95% van de Westoever en Oost-Jeruzalem mag de hoofdstad van de Palestijnse staat worden'. Hoe reageert de bevolking dan?

Volgens peilingen is tweederde van de Israël's bereid om de nederzettingen op te geven, als dat deel uitmaakt van een vredesakkoord. En de helft is be-

HET DUURT MISSCHIEEN NOG EENS 50 JAAR VOOR HET BESEF DOORDRINGT DAT WE ALLE KOLONISTEN MOETEN TERUGHALEN

reid om Oost-Jeruzalem terug te geven, onder dezelfde voorwaarde. De Israëlische publieke opinie is rijper dan zijn leiders.

Waarom stemmen ze dan voor Kadima, dat voorstander is van een eenzijdige terugtrekking met behoud van de grote blokken, en van de definitieve afbakening van de grenzen? Israël zal grenzen hebben, maar geen vrede. En dus geen veiligheid.

Vrede doet niet meer ter zake in Israël.

Sinds Arafat in 1999 en 2000 de voorstellen van Clinton verwierp?

Het begon in 2000. Maar bij de jongste verkiezingen in Israël hoorde je het woord 'vrede' niet. Zelfs Links sprak er niet over.

De bevolking gelooft er niet meer in.

Correct. Natuurlijk wil iedereen vrede. Maar de Palestijnen

willen geen vrede, denken de Israël's. En de Palestijnen zeggen dat ze vrede willen maar wij niet. Dat is de tragedie. Iedereen wil vrede, maar iedereen zegt dat de ander geen partner voor vrede is. De leiders zijn niet bereid om de prijs te betalen en moeten dat verrechtvaardigen. Ze zeggen niet dat zij de prijs niet willen betalen, ze zeggen dat de andere kant niet wil.

Wat Olmert terugtrekking noemt, is voor de Palestijnen de definitieve annexatie van een deel van hun grondgebied.

Absoluut. Het gaat om niet meer dan de evacuatie van een paar nederzettingen. Hij praat niet over terugtrekking van het leger.

Maar hoe zou Israël vandaag over vrede kunnen onderhandelen met Hamas, dat uit is op de vernietiging van Israël?

De Palestijnse president Mahmoud Abbas (van de Fatah-partij, nvdv) is bereid om te onderhandelen. Waarom onderhandelt Israël niet met de president?

Goede vraag.

Omdat Abbas een partner is. En wij hebben iemand nodig die geen partner is. In de nacht van zijn verkiezingsoverwinning zei Olmert dat hij Abu Mazen (de Palestijnse naam van Abbas, nvdv) zou bellen om te onderhandelen. Abu

Mazen wacht nog altijd. Hamas heeft al gezegd dat de president volgens de Palestijnse grondwet de hoofdonderhandelaar is, niet Hamas-premier Haniyeh. Alle akkoorden die Israël gesloten heeft, sloot ze niet met de Palestijnse Autoriteit maar met de PLO. Niet met Hamas. Het is een excuus. Abu Mazen is bereid elk moment te beginnen onderhandelen: openlijk, geheim, Olmert mag kiezen. Maar Israël beslist te focussen op Hamas.

De vraag komt terug. Waarom weigert Israël, waarom weigert Olmert om de telefoon te nemen en te onderhandelen?

Officieel zal hij zeggen dat de Palestijnse Autoriteit een Terroristische Autoriteit is. Er is ook geen druk op hem: ik hoor niets van de EU, niets van de VS. Persoonlijk geloof ik dat Israël de nederzettingenblokken gratis wil behouden.

Maar voor welke reden, als ze toch onbelangrijk zijn?

Volgens mij omdat Israël's en Palestijnen een verschillend perspectief op het conflict hebben. De Palestijnen gaan uit van de VN-resoluties, wat hen de legitimiteit geeft om de bezette gebieden terug te eisen. Israël gaat ervan uit dat het de oorlog won die de anderen begonnen zijn en dat die anderen daarom ook een prijs moeten betalen. Israël neemt de grenzen van 1967 als het beginpunt voor de onderhandelingen en vindt dat de Palestijnen daar iets op moeten toegeven. De Palestijnen nemen de grenzen van 1948 als startpunt en zeggen tegen Israël: 'Jullie namen al 78 procent. Nu moet je ons de overige 22 procent volledig geven.' De concepten verschillen.

Het valt op dat de Arabische regimes geen moeite doen om Hamas te steunen. Zijn ze bang dat een succesvolle Hamas-regering een aanmoediging zou vormen voor de islamistische bewegingen in hun land?

Absoluut. Hamas maakt deel uit van de Moslimbroederschap, die overal in de regio aanwezig is. De regimes zijn zeer bezorgd: in Egypte, in Jordanië. Dit is de eerste Moslimbroederstaat. Kijk naar het Midden-Oosten: je hebt in Irak een sjiitische staat, die wellicht deel zal uitmaken van een groter Iran. Alles met dank aan de VS. Maar als de EU en de VS denken dat uithongering de Palestijnen van gedacht zal doen veranderen, hebben ze het verkeerd voor.

Hoeveel tijd hebben we nog om dit op te lossen voor het nog dieper wegzakt?

Volgens mij is het een kwestie van weken. Het keerpunt kan komen als Abu Mazen er ge-

Spanning blijft na compromis tussen Fatah en Hamas

Ondanks oproepen om het conflict te beëindigen is er nog grote spanning tussen Hamas en de Fatah-partij.

GAZA (DPA, REUTERS). Tientallen gewapende mannen van de Brigades van de Al Aksa, een milite die voortkomt uit Fatah, bestormden afgelopen weekend het gebouw van het ministerie van Gezondheid. Ze wisselden schoten met de veiligheidsdiensten van Hamas. Ten minste vier mensen werden gewond.

De Hamas-milities slaagden erin om de meeste aanvallers terug te dringen. Verscheidene onder hen werden onder het geschreeuw van omstanders in

politiewagens gesleurd en weggevoerd.

„De tijd is voorbij dat onze instellingen en onze politie aangevallen kunnen worden. Wie een geweer richt op een van onze instellingen of een van onze politiemensen, riskeert de dood” zei Khaled Ab Hillel, woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Het geweld begon vrijdag nadat Chalid Meshaal, de in ballingschap levende leider van het politiebureau van Hamas, Fatah en de Palestijnse president Mahmoed Abbas beschuldigde van corruptie en het streven naar de val van de nieuwe Hamas-regering. Volgens Meshaal doet Abbas mee

met de „westerse campagne om de Palestijnse regering te isoleren”.

De Palestijnse president had zijn veto uitgesproken tegen de nieuwe veiligheidstroepen in Gaza die op basis van de Ha-

HAMAS-LEIDER MESHAAAL AANVAARDT GEZAG ABBAS

mas-milities waren gevormd. Daarbij werd Jamal Abu Samhadana, hoofd van de verzetscomités die al verscheidene aanvallen hadden uitgevoerd tegen Israël, als hoofd van de

nieuwe politie in Gaza aangeduid. Dat werd gezien als een poging van Hamas om zijn greep op het ministerie van Binnenlandse Zaken te versterken.

De Revolutionaire Raad van Fatah beschuldigde Meshaal aan te sturen op burgeroorlog. Egyptische afgevaardigden probeerden om te bemiddelen en leiders van Hamas en de vroeger regerende Fatah-partij kwamen zondagochtend overeen het conflict te beëindigen.

„Hamas en Fatah zijn overeengekomen om een einde te maken aan de spanningen die de voorbije twee dagen zijn opgemerkt”, klonk het na het onderhoud. Het Palestijnse volk werd gevraagd om samen te

werken voor de „nationale eenheid en het behoud van de rechten van het Palestijnse volk”. De organisaties kwamen zelf overeen om de samenwerking te verbeteren.

De woordvoerder van Fatah zei dat de partijen akkoord gaan om de spanningen, het geweld en „alle vormen van actie en reactie, provocaties en verraad” tussen beide te beëindigen. Ook Meshaal zei na het geweld van zondag dat Hamas Abbas' gezag aanvaardt. Hij riep op tot Palestijnse eenheid.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken zei dat de nieuwe politiemacht van Gaza zal werken op basis van de bestaande veiligheidstroepen, meestal geleid door Fatah-aanhangers.

noeg van krijgt, met pensioen gaat, adieu zegt en Hamas via nieuwe verkiezingen ook het presidentschap laat overnemen.

Wat moet de EU doen?

De pragmatici versterken en de Palestijnen en de Israëli's tonen dat er een alternatief is voor fundamentalisme. Men kan de Palestijnse Autoriteit financieren via de president. En de EU moet heel duidelijk maken dat een unilaterale aanpak (zoals Olmert wil, nvdv) niet getolereerd zal worden. De Israëlische publieke opinie moet weten dat chaos het alternatief is voor vrede. Er is geen derde weg van „zelfbedieningsgrenzen”.

We moeten terug naar de normale regels van de diplomatie, waarbij Europa zijn belangen in het Midden-Oosten gaat verdedigen. Als Iran ingaat tegen de belangen van Europa, weet Europa wat haar te doen staat. Ze moet dat ook doen voor de anderen. Als unilateraalisme niet in het voordeel van Europa is, moet iedereen dat weten.

Is er een kans dat Hamas zijn ideologische lijn verlaat en kiest voor pragmatiek?

Ik denk het niet. Maar kijk, we hebben het verknoeid met Arafat, we hebben het verknoeid met Abu Mazen toen hij premier was, met Abu Mazen toen hij president werd. En nu hebben we Hamas. Het volstaat niet om tegen iedereen 'neen' te zeggen. Zeg 'neen' tegen Hamas, meer 'ja' tegen iemand anders. Als we wachten tot Hamas verandert, krijgen we Al-Qaeda. Een vriend van me, een Amerikaans diplomaat, gaf me ooit deze cruciale slagzin mee: 'Het Israëlisch-Palestijns conflict is als een automatische auto die niet kan stoppen. Hij kan alleen vooruit of achteruit.' Je moet beslissen welke richting je uit wil. En nu gaan we achteruit.

KOO P SLIM

Geldig tot en met woensdag 26/4/2006

€ 0,39

Per stuk

Kropsla
Cat. 1 - Herkomst: België

€ 2,49

Per kg

Rode pruimen los verkocht
Cat. 1
Herkomst: Zuid-Afrika

€ 3,65

Per pakje

Stührk Grijze gepelde garnalen
200 g
hetzij € 18,25/kg

€ 1,85

Per pak van 245 g

Milner Kaas
Licht gerijpt, gerijpt of extra gerijpt
245 g
hetzij € 7,55/kg
Normale prijs 175 g : € 1,85

175 g + 40% GRATIS

GB GAAT DOOR MET DE PERMANENTE PRIJSDALING OP DE 500 BEST VERKOCHTE PRODUCTEN

1 Lipton Earl Grey Tea GRATIS bij aankoop van een Ola Magnum Classic of Almond 4 x 120 ml
(op vertoon van deze bon)

€ 3,80

4 x 120 ml

Ola Magnum
Classic of Almond
doos 4 x 120 ml
hetzij € 7,91/kg

Geldig van maandag 24 tot woensdag 26/4/2006

GRATIS

1 Lipton Earl Grey Tea 20 zakjes (waarde € 1,89)

bij aankoop van OLA Magnum Classic of Almond 4 x 120 ml

(1 bon per gezin. Alleen de originele bonnen zijn geldig.) Niet geldig bij GB Express.

➤ ➤ Akiva Eldar

- Akiva Eldar werkt als columnist bij de Israëlische krant *Haaretz* en geldt als één van Israël's topjournalisten.
- Hij is de auteur van het boek (in het Hebreeuws) „Heren van het land”, dat de geschiedenis van de Israëlische kolonisatie sinds 1967 beschrijft. Het boek wordt binnenkort vertaald in het Duits en wellicht nog voor het einde van het jaar in het Frans.